

Anti-pest protocol
2017

Inleiding

Op havo De Hof nemen we pesten serieus en willen we een klimaat creëren waarin niemand zich gepest voelt. We zien het als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van leerlingen en medewerkers om erop toe te zien dat niemand gepest wordt. Havo De Hof streeft ernaar om een sterk gemeenschapsgevoel te stimuleren onder leerlingen en medewerkers, pesten ondermijnt dat gemeenschapsgevoel.

Wat verstaan we onder pesten?

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Onder plagen verstaan we gedrag tussen leerlingen die aan elkaar gewaagd zijn, waarbij de geplaagde persoon zich niet gekwetst of boos voelt. Plagen is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Plagen kan overgaan in pesten. Pesten is wél bedreigend.

Pesten vindt niet zomaar een keer plaats, maar meerdere keren per week of zelfs meerdere keren per dag, gedurende een langere periode. De pestkop misbruikt zijn macht en het slachtoffer, - persoonlijk, via anderen of via digitale communicatie, wordt uitgelachen, uitgescholden, vernederd, gekleineerd, geslagen of er worden dingen van hem of haar afgepakt. Naast deze openlijke vormen van pesten, komen ook vormen van pesten voor die niet zichtbaar zijn, zoals het buitensluiten van iemand.

Bij pesten zijn drie rollen te onderscheiden:

- (1) leerlingen die andere leerlingen pesten
- (2) leerlingen die gepest worden
- (3) leerlingen die niet direct bij het pesten betrokken zijn.

Vaak is er een groepje leerlingen dat meedoet met de pestkop. Dit zijn de zogenaamde meelopers.

Daarnaast spelen leerlingen die niet direct betrokken zijn bij het pesten een rol. Doordat deze zwijgende middengroep de gepeste leerling niet steunt en de pester niet probeert te stoppen, kan een pester vrijelijk zijn of haar gang gaan. Vaak versterkt de zwijgende middengroep het succes van de pestkop door op een afstandje toe te kijken en te lachen om wat er gebeurt.

Pesten voorkomen

In leerjaar 1 bestaat de mogelijkheid om de leerlingen onder begeleiding van hun mentor een anti pest contract op te stellen. Een voorbeeld hiervan vindt u aan het einde van dit protocol. Een vereiste om pesten op school serieus aan te pakken is dat alle betrokkenen pesten als een bedreiging zien voor het veiligheidsgevoel en bereid zijn het te voorkomen en te bestrijden.

Hulp aan de gepeste leerling en zijn of haar ouders/verzorgers

De mentor maakt bij het helpen van de gepeste leerling gebruik van hulp en advies van de community coach of schoolleiders. Het is belangrijk om te proberen de gepeste leerling verloren begrip voor een ieders eigenheid en zelfrespect opnieuw bij te brengen: ik ben ik en jij bent jij en dat mag niet alleen, maar dat hoort zo. De docent probeert de leerling te helpen zich minder kwetsbaar te voelen en zich minder kwetsbaar op te stellen. Wanneer een

leerling zich bijvoorbeeld steeds gekwetst voelt bij een relatief onschuldig grapje, kan de docent proberen de leerling aan diens incasservermogen te helpen werken.

Als het bovenstaande niet helpt, wordt er een gesprek met de ouders/verzorgers van de gepeste leerling aangegaan.

De docent of mentor geeft hierin de ouders/verzorgers van de leerling de gelegenheid om hun visie op het probleem te geven en deelt zijn of haar eigen inzichten over de oorzaken van het pesten met de ouders/verzorgers, dit uiteraard afhankelijk van en rekening houdend met de vermoede reden van het gepest worden. Gezamenlijk kan dan naar een oplossing worden gezocht.

Voor leerlingen uit leerjaar 1 en bij uitzondering enkele leerlingen uit leerjaar 2 bestaat de SoVa (sociale vaardigheidstraining: Rots & Water Methode). Aanmelding wordt gedaan door de mentor en afdelingsleider. De mentor vraagt eerst om toestemming aan de ouders/verzorgers en licht toe op grond waarvan hij/zij denkt dat de leerling de SoVa training zou moeten volgen. Na toestemming volgt de aanmelding door de mentor bij de school counselor en veiligheidscoördinator/vertrouwensdocente.

Hulp aan de pester en zijn of haar ouders/verzorgers

De mentor maakt bij het helpen van de pester gebruik van hulp en advies van de community coach en schoolleiders. De mentor voert probleemoplossende gesprekken met de pester waarin hij of zij probeert achter de oorzaak van het pestgedrag te komen. Mogelijke oorzaken van het gedrag van de pester zijn:

- de pester wordt of werd zelf gepest;
- de pester heeft gebrek aan aandacht van de ouders/verzorgers;
- de pester wordt niet gecorrigeerd bij agressief gedrag en wordt zelf regelmatig lichamelijk gestraft door ouders/verzorgers of andere volwassenen;
- de pester imiteert gedrag dat hij of zij elders heeft gezien;
- de pester reageert allergisch op bepaalde geur-, kleur- en smaakstoffen;
- de pester kan slecht tegen verliezen bij sport of spel.

Uiteraard zijn er nog allerlei andere oorzaken mogelijk van het gedrag van de pester.

Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de mentor de gevoeligheid van de pester te vergroten voor wat hij of zij de gepeste leerling aandoet. Hierbij houdt de mentor rekening met de mogelijke oorzaken van het pestgedrag. De mentor probeert hiermee de pester te helpen zich bewust te worden van de effecten van zijn of haar gedrag.

Het is belangrijk dat met de pester afspraken worden gemaakt over gedragsverandering. Daarbij kan ook met de pester worden afgesproken welke maatregelen er worden genomen als het pesten zich herhaalt. Deze afspraken met de pester kunnen vorm krijgen in een contract. In een dergelijk contract met de leerling wordt ook vastgelegd wanneer het gedrag wordt geëvalueerd en wanneer er, indien het gedrag niet voldoende is veranderd, wordt overgegaan tot de afgesproken maatregelen. De ouders van de pester worden hierbij betrokken: tijdens een persoonlijk onderhoud met de afdelingsleider, community coach en eventueel de mentor, wordt het gedrag en het te ondertekenen contract besproken.

Als het pestgedrag van de betrokken leerling blijft voortduren, wordt het interne zorgteam geïnformeerd en moet de pester verplicht hulp accepteren. Afhankelijk van de vorderingen en bevindingen van de zorgteam medewerker, kan externe hulp een volgende stap zijn. De ouders/verzorgers dienen hiervoor toestemming te geven. Indien de ouders/verzorgers weigeren om toestemming te geven voor hulp van buitenaf en de pester volhardt in zijn of haar gedrag op zo'n manier dat er een onveilige situatie voor de gepeste leerling(en) en/of andere betrokkenen op school bestaat, dan kan de schoolleiding overgaan tot schorsing van de pester, eventueel gevolgd door verwijdering van school. Dit is reeds opgenomen in het contract dat in een eerder stadium is ondertekend door zowel leerling als de ouders.

Praten over moeilijke onderwerpen

Het zal vaak niet makkelijk zijn om te bereiken dat leerlingen praten over moeilijke en gevoelige onderwerpen als pesten, lichamelijk en geestelijk geweld en machtsmisbruik. Dit kan opgaan voor zowel leerlingen die gepest worden als voor leerlingen die pesten. Het belangrijkste is dat leerlingen vertrouwen hebben in degene met wie ze praten.

Vertrouwen kan worden verdiend door de manier waarop je als volwassene met leerlingen omgaat: een manier van omgaan die niet gebaseerd is op macht, maar die getuigt van respect, persoonlijke waardering en erkenning van de grenzen van de specifieke leerling. Het is belangrijk dat een volwassene de leerling laat weten dat hij of zij gelooft wat de leerling zegt en dat het niet de schuld van de leerling is dat deze wordt gepest. Van belang is ook om expliciet te erkennen dat hetgeen er is gebeurd erg vervelend is en dat het goed is van de leerling dat hij of zij het nu aan iemand vertelt. Maak verder duidelijk dat er acties worden ondernomen om de leerling te helpen, welke acties dat zullen zijn en vraag of de leerling hiermee instemt.

Meer concrete informatie:

Hieronder volgen, in willekeurige volgorde, enkele richtlijnen voor de school om pesten te voorkomen:

- Het fenomeen pesten wordt met enige regelmaat onder de aandacht gebracht van leerlingen en schoolpersoneel. Dit gebeurt door mondelinge en schriftelijke informatie te verspreiden of door losse thematische activiteiten of projecten te organiseren die met sociale veiligheid te maken hebben
- Er wordt gestreefd naar een goed pedagogisch schoolklimaat door leerlingen veiligheid en geborgenheid te bieden. Gelijkwaardigheid, acceptatie en respect voor elkaar zijn hierbij belangrijke onderwerpen
- Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over thematische activiteiten of projecten rondom sociale veiligheid
- Er wordt aandacht besteed aan het verschil tussen pesten en plagen
- Het wordt leerlingen duidelijk gemaakt dat signalen van pesten (niet plagen) doorgegeven moeten worden aan een docent. Daarbij wordt uitgelegd dat dit doorgeven geen klikken is. Op deze manier voorkomt het schoolpersoneel dat

leerlingen gezamenlijk zwijgen of erbij staan te kijken zonder in te grijpen, of zelfs het vuurtje opstoken

- Als een docent of ander personeelslid signaleert dat er gepest wordt, dan spreekt hij of zij de betrokkenen hier op aan. Afhankelijk van de ernst van het pesten, licht hij of zij ook de klassenmentor van de leerling in, opdat deze het probleem eventueel op een later tijdstip aan kan pakken
- Van elk personeelslid wordt verwacht dat hij of zij met collega's en leerlingen werkt aan een positieve team- en groepsvorming
- Personeelsleden van de school hebben de inspanningsverplichting pesten te signaleren en tegen het gesignaleerde pesten actie te ondernemen
- Docenten en ander personeel van de school nemen te allen tijde duidelijk stelling tegen pesten. Het personeel keurt dit gedrag zichtbaar af
- Wanneer een personeelslid pesten signaleert, probeert hij of zij zicht te krijgen op de oorzaak en de omvang van het pestgedrag en de gevolgen voor het slachtoffer. Daarnaast probeert hij of zij het invoelend vermogen van de pester en de zwijgende middengroep te vergroten. Hiermee wordt uiteraard niet bedoeld dat er medelijden moet worden opgewekt, maar wel dat er wordt ingezien hoe vervelend pesten eigenlijk is
- Er is een vertrouwensdocente waar leerlingen op een voor hun veilige manier terecht kunnen om een probleem te bespreken, advies te vragen of informatie door te geven wanneer iemand bijvoorbeeld gepest wordt

Mogelijkheid 1: lessen om pesten te voorkomen

* bovenbouw leerlingen/leerlingmentoren geven in leerjaar 1 les over de oorzaken en gevolgen van pesten. Zij vertellen hun eigen verhaal. Het is een interactieve les waar de mentor bij aanwezig is.

* in leerjaar 1 geeft de mentor i.s.m. community coach minimaal 1 les over (digitaal) pesten en veilig internetgebruik

* in leerjaar 2 geeft de community coach i.s.m. de sectie biologie minimaal 1 les over seksueel grensoverschrijdend gedrag op internet (de zogenaamde 'selfies' en zelfgeschoten filmpjes die van erotische/seksuele aard kunnen zijn en kunnen leiden tot zeer ernstig pesten)

Mogelijkheid 2: lessen om pesten te bestrijden:

deze lessen kunnen in alle leerjaren worden ingezet en vinden plaats op verzoek van een mentor of afdelingsleider. Indien wenselijk: doorverwijzing pester en slachtoffer naar zorgteam.

In overleg met de betrokken mentor en afdelingsleider wordt een plan van aanpak opgesteld door de mentor en community coach.

Het plan van aanpak verschilt per casus en wordt dus op de situatie afgestemd, waarbij de veiligheid en het welzijn van het slachtoffer altijd centraal staat. Slachtoffer wordt op basis van vertrouwen nauw betrokken bij- en heeft inspraak in het plan van aanpak.

Een voorbeeld van een veelgebruikt plan van aanpak is wanneer het pesten invloed heeft op de hele klas:

* vertrouwen winnen van slachtoffer(s) en slachtoffer(s) constant betrekken bij de

vervolgstappen

- * ouders/verzorgers worden door de mentor via email geïnformeerd dat er signalen zijn over een verslechterde sfeer in de klas als gevolg van pesten, wij een beroep doen om samen te werken en wij de ouders/verzorgers op de hoogte zullen brengen over ons plan van aanpak.
- * een anonieme enquête afnemen waarbij de vragen betrekking hebben op de sfeer, het veiligheidsgevoel, vormen van pesten etc.
- * op basis van de signalen en uitkomsten van de enquête wordt definitief geformuleerd welke vorm(en) van pesten er plaatsvinden. Aan de hand daarvan wordt 1 les gegeven door de mentor. Een belangrijk onderdeel van de lessen is het herhalen van de gemaakte afspraken en gevolgen indien leerlingen zich er niet aan houden
- * indien zich in deze periode pesten voordoen hanteren wij een lik op stuk beleid: een gesprek met de pester, diens ouders/verzorgers, schoolleiding en mentor en een passende straf zoals een schorsing, het schrijven van een excuusbrief en een reflectieverslag.
- * na ongeveer een maand wordt een tweede anonieme enquête afgenomen. Over de uitslag worden ouders/verzorgers geïnformeerd. Afhankelijk van de uitslag ondernemen wij een vervolg actie.

Indien pesten geen invloed hebben op een hele klas, maar er bijvoorbeeld sprake is van kleine groepspesten die zich richten op 1 persoon, hanteren we een ander plan van aanpak:

- * vertrouwen winnen van het slachtoffer en hem/haar nauw betrekken bij het plan van aanpak.
 - * mentor gaat met toestemming van het slachtoffer een gesprek aan met de pester(s). De insteek van dit gesprek hangt volledig af van de ernst van de aard van het pesten en wat het slachtoffer wilt.
 - * Bij lichte pesten of waarbij de pester zich onvoldoende bewust was van zijn/haar gedrag, volgt een ernstige waarschuwing en een gesprek met het slachtoffer, de dader, de mentor en evt de afdelingsleider. Na een week volgt een tweede gesprek om te horen hoe het gaat.
 - * Bij zware pesten voeren de afdelingsleider (evt mentor) en community coach een gesprek met de pester(s). Dit gesprek is gericht op bewustwording van het eigen pestgedrag en mogelijke oorzaken hiervan. Indien wenselijk wordt de pester doorverwezen naar het zorgteam.
- Daarnaast wordt de pester gestraft, bijvoorbeeld door een schorsing, het schrijven van een excuusbrief, een reflectieverslag. Ouders/verzorgers worden in deze gevallen geïnformeerd over het gedrag van hun kind en de daarop volgende straf.

In alle bovenstaande gevallen kan de mentor de community coach raadplegen.

VOORBEELD PEST CONTRACT

Anti -Pestcontract:

1. *We verzinnen geen bijnamen voor elkaar.*
2. *We beoordelen elkaar niet op uiterlijk, innerlijk, huidskleur, afkomst, gedrag, geslacht, gewoontes, gevoelens, ideeën, prestaties of gebeurtenissen.*
3. *We maken geen grapjes over elkaar.*
4. *We behandelen iedereen gelijk in de klas. We staan open voor elkaar en elkaars ideeën. We letten op elkaar!*
5. *Als we merken dat er iemand gepest wordt, dan komen we voor diegene op. We waarschuwen de mentor, de veiligheidscoördinator of een andere medewerker.*
6. *Als iemand STOP! zegt dan stoppen we onmiddellijk met stoeien, plagen of iets dergelijks.*
7. *We blijven van elkaars spullen af. We blijven van elkaar af.*
8. *We schelden elkaar niet uit. We noemen geen ziektes, afwijkingen of iets over elkaars familieleden.*
9. *We bedreigen elkaar niet. Onder geen enkele omstandigheid!*
10. *Deze regels gelden ook thuis als we via een chat (whatsapp, Skype etc) of social media site contact met elkaar zoeken.*
11. *Wij houden ons ook aan deze afspraken ten opzichte van andere klassen en leerlingen.*

Door dit contract te ondertekenen verklaar je de afspraken van het anti-pestcontract te zullen naleven.